

LHV Brokeri
Kauplemisreeglid
(20.04.2022)

Sisukord

1. TEHNILISED NÕUDED	3
1.1. LHV Brokerile esitatavad tehnilised nõuded	3
1.2. LHV Broker GO-le esitatavad tehnilised nõuded	4
2. LHV BROKERI PLATVORMID	5
2.1. LHV Broker	5
2.2. LHV Broker GO	5
3. INSTRUMENTIDE VALIK	6
3.1. Valuutaturul kauplemine	6
3.1.1. Hinnad ja tingimused	6
3.1.2. Forvardtehingud	10
3.1.3. Kuld ja hõbe	10
3.2. Valuutaoptsioonid	10
3.2.1. Hinnad ja tingimused	11
3.3. CFD-d ja aktsiad	13
3.3.1. CFD-de hinnad ja tingimused	13
3.3.4. Aktsiatega kauplemine	15
3.3.5. Börsil kaubeldavad fondid ja toorained	15
3.3.6. Väärtpaberitega kauplemise hinnad ja tingimused	16
3.3.7. Kauplemistingimused	16
3.3.8. Korporatiivsed sündmused	19
4. ÜLDTEAVE	21
4.1. Paroolid	21
4.2. Reaalajas info ja uudiste edastamise tasud	21
4.3. Kasumite ja kahjumite konverteerimine	22

1. TEHNILISED NÕUDED

1.1. LHV Brokerile esitatavad tehnilised nõuded

TOETATUD OPERATSIOONISÜSTEEMID

Windows XP SP3 (v.a 64-bitine), Windows Vista SP1, Windows 2003 SP2, 64-bitine Windows 7/8/8.1/10.

RIISTVARANÕUDED

Miimumnõue (ei ole soovitatav)

Protsessor: Ühetuumaline protsessor

Vaba kettaruum: 500 MB

Modem/internetiühendus: 56 kbit/s või 3G Wireless modem (56 kbit/s on võimalik, kuid pole soovitatav, sest uuenduste allalaadimisel ja paigaldamisel võib tekkida probleeme)

Kuvari eraldusvõime: 1024 × 768

RAM: 2 GB

Soovituslikud näitajad tavakasutajale

Protsessor: kahetuumaline protsessor

Vaba kettaruum: 1 GB

Modem/internetiühendus: 2 Mbit/s

Kuvari eraldusvõime: 24" 1920 x 1050

RAM: 8 GB

Soovituslikud näitajad aktiivsele* kasutajale

Protsessor: neljatumaline protsessor

Vaba kettaruum: LHV Broker ja OS installeeritud SSD kettale

Internetiühendus: 10 Mbit/s

Kuvari eraldusvõime: mitu ekraani 24" 1920 x 1050

RAM: 8 GB

*aktiivne kasutaja kasutab ühte järgnevast:

Graafikud mitmete instrumentide, indikaatorite ja kommentaaridega

Mitmed täisekraanil olevad graafikud korraga avatuna

Mitmed graafikud, positsiooni, orderi ja jälgimisnimekirja aknad avatud mitmel ekraanil

Võrgu nõuded

LHV Broker kasutab erinevaid kaugservereid, et korralikult funktsioneerida. Miimumnõudena, et kauplemisplatvormi täielikult kasutada peavad olema avatud pordid 80 ja 443 HTTP ja HTTPS liiklusele erinevatest serveritest. Parima tulemuse tagab kui ka port 1001 on avatud TLS liiklusele aadressilt mitslive.iitech.dk (ja mitssimul.iitech.dk kui kasutada demokontot).

Kasutajatele, kes kasutavad HTTP ja HTTPS ühendust läbi proxy serverite, pakub kauplemisplatvorm järgmiseid valikuid:

Automaatne proxy seadete tuvastamine (Windowsi seaded)

Kasutada määratud proxy serverit (rakenduse põhised seaded)

Kui kasutada määratud proxy serverit, annab rakenduse võimaluse määrata serveri aadressi ja autentimise informatsioon proxyle.

NB: Enamusel kasutajatel ei ole vaja teha muudatusi LHV Brokeri optimaalseks toimimiseks. Samas korporatiivse tulemüüri taga olevad kasutajad võivad olla sunnitud mõningate muudatuste tegemiseks võrgu seadetes.

LISANÕUDED

Veebilehitsejatest peab olema paigaldatud vähemalt Microsoft Internet Explorer 8, soovitatav on aga Microsoft Internet Explorer 9.0 või uuem versioon. Sobivad ka Mozilla Firefox, Google Chrome, Apple Safari. Veebilehitseja ei pea olema vaikumisi veebilehitsejaks seatud.

Teatud LHV Brokeri analüüside kuvamiseks tuleb installida Adobe Acrobat Reader. Et näha mõningaid veebispikri abilehekülgi, on nõutav Adobe Flash Player 6.0 või uuem versioon. Värskeima programmiversiooni saab alla laadida [Adobe](#) kodulehelt.

Teabelehekülgede vaatamiseks tuleb installida [Java virtuaalmasin](#).

1.2. LHV Broker GO-le esitatavad tehnilised nõuded

LHV Broker GO plavormi on testitud ja toetatakse ametlikult järgmistes veebilehitsejates ja operatsiooniüsteemides

Seadme tüüp	Operatsioonisüsteem	Veebilehitseja
PC	Windows 7	IE 11
	Windows 8	Firefox 25
	Windows 10	Chrome Edge
MAC	OSX 10.6+	Safari (uusim)
		Chrome (uusim)
Chromebook	Chrome OS version 44+	Chrome
Linux PC (Ubuntu)	Linux	Chromium
		FireFox ei ole toetatud
Tahvelarvuti	iOS8+ (App)	Safari
	iOS7 (Web)	Chrome
	Android 4.1+	IE11
	Windows 8/10	
Nutitelefon	iPhone - iOS8+ (App)	Safari
	iPhone - iOS7 (Web)	
	Android 4.1+	Chrome

	Blackberry 10	BB Browser
	Windows 8/10	IE 11

NB! Privaatse lehitsemise võimalusi ei toetata.

2. LHV BROKERI PLATVORMID

LHV Broker võimaldab investoritel kaubelda valuutadega, valuutaforvardite ja -optsoonidega, eri valuutades noteeritud kulla ja hõbedaga, hinnavahelepingutega (ingl *Contract For Difference*, CFD), indeksit järgivate CFD-dega, aktsiatega, börsil kaubeldavate fondidega (ingl *Exchange Traded Funds*, ETF) ja börsil kaubeldavate toorainetega (ingl *Exchange Traded Commodities*, ETC).

- Üle 180 valuutapaari (k.a kulla ja hõbeda noteeringud erinevates valuutades), üle 8700 CFD, 20 indeksit järgivat CFD-d, ETF-id, aktsiad 36 börsilt, valuutaoptsoonid, futuurid ja teised tuletisinstrumendid
- Kohandatav kauplemiskeskond, mis sisaldab hindasid, turuanalüüse, andmete ja uudiste mooduleid ning tehnilise analüüsi ja graafikute joonistamise funktsioone
- Suur valik turuanalüüse ja uudisvooteenuseid
- Keerukam tehniline analüüs läbi graafikute

2.1. LHV Broker

LHV Broker on täielikult integreeritud allalaaditav kauplemisplatvorm. LHV Brokeri vahendusel pääseb ligi suurele hulgal informatsioonile, sealhulgas on reaalajas News Edge uudistele, hindadele ja analüüsidele. Kauplemisplatvormi saab oma äranägemise järgi igati kohandada.

2.2. LHV Broker GO

LHV Broker GO on veebipõhine kauplemisplatvorm. See ei nõua allalaadimist ega paigaldamist ja sellele pääseb ligi enamiku tulemüüride tagant. LHV Broker GO võimaldab integreeritud ligipääsu ka LHV Brokeri platvormile. LHV Broker GO töötab kõikides mobiiltelefonides, mis toetavad veebilehitsejate kasutamist. LHV Broker GO-ga on võimalik jälgida kõiki avatud positsioone ja ootel ordineid, lugeda uudiseid, vaadata graafikuid ja konto seis. Samuti on võimalik positsioone avada, sulgeda või muuta.

NB! Võrreldes täielikult integreeritud allalaaditava kauplemisplatvormiga LHV Broker on LHV Broker GOs osa võimalusi piiratud.

3. INSTRUMENTIDE VALIK

3.1. Valuutaturul kauplemine

Kui investorid tegutsevad valuutaturul, siis kauplevad nad alati kahe valuuta kombinatsiooniga ehk valuutapaariga. Tehingu käigus toimub ühe valuuta ostmine (pikk positsioon) ja teise müümine (lühike positsioon). See tähendab, et investor panustab ühe valuuta tugevnemisest teise valuuta suhtes.

3.1.1. Hinnad ja tingimused

VALUUTATURU KAUPLEMISAJAD

Valuutaturgudel on võimalik LHV Brokeri vahendusel kaubelda alates esmaspäevast kell 5 Sydney aja järgi kuni reedeni kell 17 New Yorgi aja järgi. Mõnedel valuutapaaridel on oma kauplemisajad, mida on näha allolevast tabelist.

VALUUTAPAAR	KAUPLEMISAEG
RON	08:15 KUNI 17:00 CET
ILS	07:00 KUNI 17:00 CET
SAR, AED	07:00 KUNI 15:00 CET
VÄÄRISMETALLID (XAU, XAG, XPD, XPT)*	18:00 KUNI 17:00 EST
RUB	07:00 GMT KUNI 19:00 GMT **
HRK	07:00 KUNI 15:00 GMT

* Väärismetallide kauplemiseks kehtivad USA riigipühade puhul eraldi kauplemisajad, mis on ühtivad alusvaraks olevate futuurilepingute kauplemisaegadega

** Vähese likviidsuse korral võidakse kauplemisaegu igapäevaselt lühendada.

PEAMISED VALUUTAPAARID

Allolevas tabelis on toodud peamiste valuutapaaride hulka kuuluvad vääringud. Peamiseks valuutapaariks loetakse paari, mille *mõlemad* liikmed on esindatud allolevas loetelus.

Peamised valuutapaarid	
AUD	JPY
CAD	NOK
CHF	NZD
EUR	SEK
GBP	USD

PEAMISTE VALUUTAPAARIDE OSTU- JA MÜÜGINOTEERINGUTE SIHTVAHE

PAAR	SIHTVAHE (PUNKTIDES)
EUR/USD	2
GBP/USD	3
AUD/USD	3
EUR/CHF	3
EUR/GBP	3
EUR/JPY	3,5
GBP/JPY	7
USD/CAD	4
USD/CHF	3
USD/JPY	2

Siintoodud sihtvahe on parim võimalik ostu- ja müüginoteeringute vahe, mis kehtib tavapärestes turutingimustes. Volatiilsete turutingimuste korral võib noteeringute vahe laieneda ja automaatselt sooritavate tehingute piirid alaneda või üldse puududa. Teatud kategooria klientide puhul võib noteeringute vahe olla üldiselt kahe punkti võrra laiem. Klient näeb tema jaoks kehtivat noteeringute vahet LHV Brokeri kauplemissplatvormis Account -> Trading Conditions jaotusest.

ORDERIST LÄHTUV TÄITMINE

LHV Broker kasutab orderist lähtuva täitmise mudelit. See mudel suurendab likviidsust kuna order võidakse täita kasutades LHV Panga teenusepakkuja likviidsustagavara või turul. Kliendile pakutakse suuremat kontrolli orderi täitmise hinna osas, kus klient saab valida hinnatolerantsi maksimaalse suuruse, mis võimaldab saada kasu hinna paranemisest. Orderist lähtuv täitmine võib kaasa tuua orderi

osalise täitmise, kuid tavapäraustes turutingimustes täidetakse turuhinnaga Täida-või-tühista (IOC) order kohe täielikult.

FX Spot ja FX Forward orderite täitmine kasutab vaikumisi Limiit IOC (Immediate-or-Cancel) orderitüüpi, pakkudes kliendile rohkem kontrolli kuidas orderit täidetakse koos eelmääratud hinnatolerantsiga.

Hinnatolerants Limiit IOC orderil määrab miinimum- (müües) ja maksimumhinna (ostes), mida klient on nõus kasutama. FX Spot ja FX Forwardite puhul on vaikumisi määr 0.01% Spot hinnast kõigi valuutapaaride kohta, kuid on muudetav iga valuutapaari jaoks eraldi. Limiit IOC order täidetakse ainult juhul kui seda saab teha eelnevalt määratud hinna piirides, kus kõik hinna parandused kantakse edasi kliendile. See pakub võimaluse määrata hinnapiirid, mille vahel olete nõus orderi täitmisega. Olenevalt instrumendist võidakse hinnatolerantsi väljendada kaugusena pipsides, tikkides (tick) või protsendipunktides.

Kõikide muude väärtpaperite osas kasutatakse vaikumisi turuhinnaga orderit, mis võib kaasa tuua positiivseid ja negatiivseid hinnaliikumisi. Orderit võidakse täita ka ainult osaliselt.

AUTOMAATSELT SOORITATAVAD TEHINGUD

Peamiste valuutapaaride tehingud sooritatakse automaatselt, kui tehingu maht jääb allapoole teatud lävendit. Automaatselt sooritatavad tehingud kinnitatakse LHV Panga teenusepakkuja sekkumiseta. Lävendit ületavad tehingud peab maakler kinnitama ja tavaliselt kulub selleks mõni sekund. Maakleri kinnitust on vaja ka volatiilsetes turutingimustes tehtavate tehingute puhul. Automaatselt sooritatavate tehingute mahu lävend võib sõltuvalt turutingimustest ja likviidsusest päeva jooksul muutuda.

NOTEERINGUTE VÖÖNDIS KAUPLEMINE

Kui kaupleja kaupleb ülaltoodud automaatselt sooritatavate tehingute mahu lävendist väiksema mahuga, rakendatakse tema suhtes kindlat noteeringute vööndit (ingl *trading on bands*). See langeb kokku ostu- ja müüginoteeringute sihtvahega, välistab liigsed viivitused ja maakleri sekkumisvajaduse. Mida väiksem on kaubeldav kogus, seda kitsam on noteeringute vahe. Iga tehingu järel algab 20 sekundi pikkune arvestusperiood. Kui jätkata kauplemist arvestusperioodi ajal, võib tehingute kumulatiivne maht noteeringute vööndit avardada. Vööndi suurenemise järel vastab noteeringute vahe automaatselt arvestusperioodil tehtud tehingute kogumahuga kattuvale noteeringute vahele. Pärast arvestusperioodi lõppu avaram noteeringute vöönd tühistatakse. Noteeringute sihtvahe ja kaupleja kontole vastav noteeringute suurenemine vöönd kuvatakse LHV Brokeri platvormi jaotuses Account -> Trading conditions

STOPPORDERID

Stopp orderid kasutatakse peamiselt kaotuste piiramiseks etteantud hinnatasemel. Kõik stopp orderid käivitatakse teisel pool noteeringute vahet (spreadi). Need orderid täidetakse enamasti stopp tasemel võttes arvesse tol hetkel kehtivat noteeringute vahet. Stopp orderid täidetakse läbipaistvatel hindadega ja enamasti kliendi pool määratud tasemel.

Ostuks kasutatavat stopp orderit käsitletakse kui Stopp-kui-Bid. Müügiks kasutatavat stopp orderit käsitletakse kui Stopp-kui-Ask. Ostu stopp orderit kasutatakse enamasti lühikese positsiooni kahjumi piiramiseks. Müügi stopp orderid kasutatakse enamasti pika positsiooni kahjumi piiramiseks.

Selle eesmärk on vältida orderite käivitamist kui noteeringute vahe on ajutiselt suurem (isegi murdosa sekundi jooksul) vastusena sellele, et turul on päris ostjad ja müüjad.

- Stopp-kui-Bid ostuorderid kävitatakse enamasti stopp tasemelt, millele lisatakse kliendi noteeringute vahe. Volatiilsete turutingimuste ja hinnatasemete puudumise (price gap) puhul võidakse orderid täita turu müügitasemelt.
- Stopp-kui-Ask müügiorderid kävitatakse enamasti stopp tasemelt, millest lahutatakse kliendi noteeringute vahe. Volatiilsete turutingimuste ja hinnatasemete puudumise puhul võidakse orderid täita turu ostutasemelt.

LHV Brokeri teenusepakkuja orderite haldamise süsteemil on mõned kliendi kaitsmise mehhanismid, mis garanteerib, et enamus ordineid täidetakse ilma hinna muutumiseta (ingl *slippage*).

VÄIKSEIM TEHINGUMAHT

Allapoole väikseimat tehingumahtu jäävaid tehinguid ei ole võimalik täita. Kõikide valuutapaaride väikseim tehingumaht on toodud LHV Brokeri platvormis jaotuses Account -> Trading Conditions

ORDERI TASU

Alla orderi tasu lävendi jäävate tehingute puhul lisatakse orderi tasu. Orderi tasu lävendid on toodud LHV Brokeri platvormis jaotuses Account -> Trading Conditions ja LHV Broker hinnakirjas.

TAGATISNÕUDED

Valuutaturgudel kauplemisel saab klient võimendada väikese tagatisdeposiidi suuremaks turupositsiooniks. Iga valuutapaari puhul kehtivaid tagatisnõudeid on võimalik näha LHV Brokeri platvormis jaotuses Account -> Trading Conditions.

LISATAGATISE NÕUE

Klient peab kindlustama, et tal oleks minimaalne tagatis kontol kogu aeg olemas. Kui kontol olevate vahendite maht langeb minimaalse tagatise nõudest allapoole, esitatakse kliendile lisatagatise nõue (ingl *margin call*) ja ta peab kandma kontole avatud positsioonide katmiseks vajaliku tagatise või sulgema positsioonid. Üldjuhul esitatakse lisatagatise nõue kauplemisplatvormi kaudu. Kui klient ei täida tagatisnõuet, võib LHV Panga teenusepakkuja kliendi eest positsiooni sulgeda.

VÄÄRTUSPÄEVANI HOITAVAD VALUUTATURUPOSITSIOONID JA REALISEERIMATA KASUMIST/KAHJUMIST TULENEVAD INTRESSIMÄÄRAD

Kauplemispäeva lõpuni avatud valuutaturu hetkepositsioonid (*spot*-positsioonid) kantakse üle järgmisse väärtuspäeva (ingl *value date*) *Tomorrow Next (Tom/Next)* meetodil. *Tom/next* pikendusoperatsioonide (ingl *roll-over*-operatsioonide) osana kohaldatakse positsioonidele vahetustehingu (ingl *swap*) tasu või krediiti. Kasutatavad punktid saadakse I taseme (ingl *Tier 1*) panga vahetustehingu hinnastamise infovoost (ingl *feed*), millele lisandub +/- 0,45% päevase turu üleöö-intressimäärade ja intressikomponent. Realiseerimata kasumid arvestatakse kui vahe algse tehingu hinna ja päevalõpu

hinna (17.00 New Yorgi aja järgi) vahel. Valuutapaaride, mille puhul kehtivad eraldi tingimused, kasutatakse 08.15 CET kehtinud tehinguhinda.

3.1.2. Forvardtehingud

LHV Panga teenusepakkuja pakub valuutaforvardeid valuutade ostuks või müügiks kindlaksmääratud arveldamiskuupäevaga tulevikus. Forvardtehinguid saab teha peaaegu kõikide pakutavate valuutapaaridega; peamistele valuutapaaridele kehtivad reaalsajal hinnad, mis on kirjas LHV Brokeri platvormis.

Valuutaforvardid võimaldavad kauplejal ära kasutada erinevate valuutade intressimäärade erinevust ja maandada valuutade vahetuskursi kõikumisest tingitud riske. Valuutaforvardeid kasutatakse üldjuhul valuutatehingute jaoks, mille arveldamispäev jääb hetketehingute (*spot*-tehingute) fikseeritud kahepäevastest arveldamistähtaegadest kaugemale.

3.1.3. Kuld ja hõbe

LHV Brokeris saab kaubelda kulla ja hõbedaga USA dollari, euro, Jaapani jeeni, Austraalia dollari ja Hongkongi dollari vastu. Klientidele pakutakse kulla ja hõbedaga kauplemist võimendusega, mis laseb positsioone kuni 16 korda võimendada. Tagatisnõuded on väikesed ja kliendi kontol peab olema vaid 6% positsiooni väärtusest.

3.2. Valuutaoptsioonid

Valuutaoptsioonid on LHV Brokeri platvormis pakutavad keerukama tasemega kauplemissinstrumendid. Valuutaoptsioonide puhul saab kasutada erinevaid strateegiaid nii keskmise kui ka pikaajalise investeerimisaja jooksul. Samuti sobivad valuutaoptsioonid hetketehingute riskide maandamiseks. Valuutaoptioone pakutakse nii valuutapaaride kui ka USA dollaris noteeritud kulla ja hõbeda jaoks.

Klientidele pakutakse valuutaoptsioonidega kauplemist reaalsaja hindadega ja ilma maakleri sekkumiseta. LHV Panga teenusepakkuja pakub börsiväliselt (ingl *over the counter*, OTC) Euroopa-stiilis lihtsaid (ingl *plain vanilla*) valuutaoptioone rohkem kui 40 valuutapaarile, millega saab kaubelda LHV Brokeri platvormis. See erineb börsil kaubeldavatest optioonidest, millel on fikseeritud aegumispäev ja tehingumaht. Valuutaoptsioonidega saab kaubelda igal ajal, kui valuutaturud on avatud.

Enamik plain vanilla optioone täidetakse hindadega reaalsajas, ilma maakleri sekkumiseta. Eksootiliste valuutade ja optioonikombinatsioonide puhul pakutakse platvormis ligikaudseid hindasid ja täpsed hinnad annab maakler päringu esitamisel.

LHV Pank toetab valuutaoptioone, mille kehtivus lõppeb kell 10.00 am New Yorgi aja järgi. Kehtivuse lõppemise hetkel täidab LHV Panga teenusepakkuja rahas olevad optioonid automaatselt ja konverteerib need ümber hetkepositsioonideks.

3.2.1. Hinnad ja tingimused

LHV Panga kliendid saavad kaubelda valuutaoptioonidega reaalaaja hindades, ilma maakleri sekkumiseta. Valuutaoptioonide (v.a väikese väärtusega tehingute) puhul komisjonitasu ei kohaldata, ainus tasu tuleb ostu- ja müüginoteeringute vahest. Kuna LHV Panga teenusepakkuja näitab alati nii ostu- kui ka müügihinda, on noteeringute kehtivad vahed kauplemisplatvormis kogu aeg näha.

Komisjonitasu lävendist allapoole jäävate tehingute puhul kehtib tehingutasu 10 USA dollarit. Komisjonitasu lävendid on samad mis valuutaturu hetketehingute puhul ja need on LHV Brokeri platvormis näha jaotuses Account -> Trading Conditions

Ostu- ja müüginoteeringute vahed võivad valuutaoptiooniti erineda, sõltudes aegumispäevast ja optiooni alusvaraks oleva valuutapaari hetkekursi volatiilsusest (*delta*). Ligikaudseid noteeringute vahesid näeb LHV Brokeri platvormi rubriigist Account -> Trading Conditions.

OPTSIOONIDE TÄITMISE KORD

Rahas olevad optioonid täidetakse aegumispäeval automaatselt kell 10 New Yorgi aja järgi ja optioon konverteeritakse hetkepositsiooniks, mille puhul rakendub tavaline kasumi/kahjumi arvutamise meetod, kui alusvara turuhind peaks pärast optiooni täitmist muutuma. Kui hetkepositsioon on aegumise hetkel juba võetud, tasaarveldatakse positsioonid järgmisel päeval.

Kuni üks tund enne optiooni täitmise aega on võimalik valida kas saada positsioon hetkehinnaga (spot) või lasta LHV Panga teenusepakkujal automaatselt positsioonist väljuda noteeringute vahel (mid-spread) ja saada raha. Täitmise meetodi osas valiku tegemise arvu osas ei ole piirangut.

VALUUTAOPTSIOONIDE TAGATISNÕUDED

Valuutaoptioonide tagatisnõuete puhul võetakse arvesse volatiilsuse ja alusvara turuhinna muutusi ning avatud positsioonide suurus (mis vähendavad optioonitehingutega seotud riske).

Samuti sõltuvad valuutaoptioonide tagatisnõuded volatiilsusest, mis võib tõsta tagatisnõudeid. Mida kaugemal on valuutaoptiooni aegumispäev, seda suurem on volatiilsusteguri mõju.

TAGATISNÕUDE ARVUTAMINE

Valuutaoptiooni tagatisnõue koosneb kahest komponendist:

- **delta tagatismäär**, mis tuleneb alusvaraks oleva valuutapaari hetkekursi muutustest tingitud riskist,
- **vega tagatismäär**, mis tuleneb alusvaraks oleva valuutapaari volatiilsusest.

Valuutaoptioonide tagatisnõue arvutatakse järgmiselt:

$$\text{NÕUTAV TAGATISMÄÄR} = \text{DELTA TAGATISMÄÄR} + \text{VEGA TAGATISMÄÄR}$$

DELTA TAGATISMÄÄRA ARVUTAMINE

Valuutaoptiooni *delta* kirjeldab seda, kuidas sõltub optiooni väärtus optiooni alusvaraks oleva valuutapaari hetkekursi muutumisest.

Valuutaoptiooni *delta* korrutatuna mõttelise kogusega annab positsiooni hetkeriski (*spot*-riski) (*DELTA RISK = MÖTTELINE KOGUS * DELTA*). Hetkeriski näol on tegemist hetkepositsiooni mahuga, mis on vajalik valuutaoptiooni riski maandamiseks.

Valuutaoptiooni *delta* tagatismäär arvutatakse järgmiselt:

$$\text{DELTA TAGATISMÄÄR} = \text{DELTA RISK} * \text{VALUUTAPAARI HETKETAGATISNÕUE}$$

Uue valuutaoptiooni positsiooni *delta* tagatismäära arvutamisel võetakse arvesse kõiki portfellis sisalduvaid hetkeriske – nii avatud valuuta hetkepositsioonide kui ka valuutaoptioonide riske.

VEGA TAGATISMÄÄRA ARVUTAMINE

Valuutaoptiooni *vega* kirjeldab seda, kuidas sõltub valuutaoptiooni väärtus alusvaraks oleva valuutapaari volatiilsuse muutumisest.

Valuutaoptiooni *vega* tagatismäär arvutatakse järgmiselt:

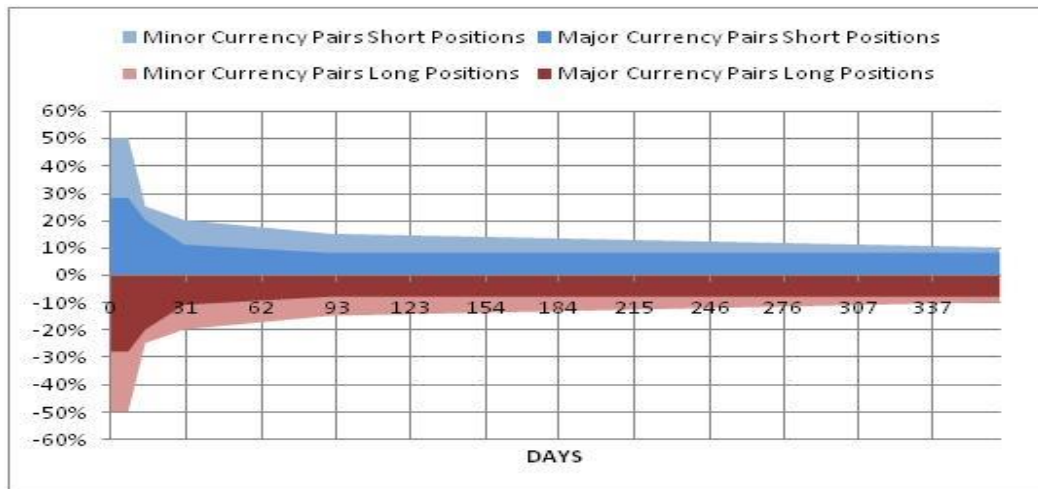
$$\text{VEGA TAGATISMÄÄR} = \text{MÖTTELINE KOGUS} * \text{VEGA} * \text{VOLATIILSUS} * \text{VOLATIILSUSTEGUR}$$

Volatiilsustegur on määratud vastavalt valuutapaarile ja optiooni aegumistähtajale (vt allolevat tabelit). Tabelis toodud aegumisperioodide vahele jäävate tähtaegade puhul leitakse volatiilsustegur interpoleerimise teel (vt graafikut). Mida kaugemal on aegumistähtaeg, seda suurem on volatiilsusfaktor, sest pikaajalise optiooni volatiilsus on vähem dünaamiline kui lühema tähtajalise optiooni puhul.

Vega tagatismäära arvutamisel kombineeritakse valuutapaari kõikide positsioonide aegumistähtajad. Seega, kui klient on ostnud ja müünud optioone samas valuutapaaris ja sama aegumistähtajaga, siis arvutatakse *vega* tagatismäär nende positsioonide summana.

Allolevas tabelis on toodud *vega* tagatismäära arvutamisel kasutatavad volatiilsustegurid peamiste ja teiseste valuutapaaride korral. Nagu ülalpool öeldud, interpoleeritakse volatiilsustegurit sõltuvalt aegumistähtaegadest.

Aegumis- tähtaeg	Päevade arv	Peamised valuutapaarid		Teisesed valuutapaarid	
		Lühikesed positsioonid	Pikad positsioonid	Lühikesed positsioonid	Pikad positsioonid
1 nädal	7	28%	-28%	50%	-50%
2 nädalat	14	20%	-20%	25%	-25%
1 kuu	30	11%	-11%	20%	-20%
3 kuud	90	8%	-8%	15%	-15%
1 aasta	365	8%	-8%	10%	-10%

TAGATISNÕUETE ERANDID

Kui klient hoiab ainult ostetud valuutaoptiooni, siis ei ole tagatis nõutav. Siiski peab olema olemas ostetud optiooni hinnapremia maksmiseks kuluv raha. Kui klient otsustab kaubelda peale optiooni veel mõne tagatisinstrumendiga (hetke- ja väljakirjutatud optioon), mis muudab olemasoleva portfelli *delta*'t, siis kasutab süsteem kogu vastavaid valuutapaare sisaldava portfelli tagatisnõude leidmiseks *delta vega* tagatismäära meetodit. See kehtib ka optiooni puhul, mis konverteeritakse aegumistähtajal hetkepositsiooniks. Tasaarveldatud valuutaoptioonid ja hetkepositsioonid ei lähe tagatismäära arutamisel arvesse.

3.3. CFD-d ja aktsiad

3.3.1. CFD-de hinnad ja tingimused

CFD on börsiväline toode (välja arvatud börsil kaubeldavad CFD-d), mille hinna määrab LHV Panga teenusepakkuja. CFD üritab näidata alusvaraks oleva väärtpaberi või indeksi õiglast hinda, kuid ostu- ja müügihind võivad alusvara tegelikust väärtusest mõnevõrra erineda.

CFD-dega kaubeldakse LHV Brokeri platvormis reaalaja hindadega. Kauplemisplatvormis on nimekiri CFD-na kaubeldavatest aktsiatest, mida LHV Panga teenusepakkuja sel hetkel kauplemiseks pakub, ja nende vastavatest tagatismääradest (rubriigis „Trading Conditions”).

CFD-sid saab lühikeseks müüa ja nendega kauplemine võimaldab kasutada kuni 20-kordset võimendust.

CFD TAGATISMÄÄRAD

CFD-sid pakutakse mitme tagatisrühma alusel, mille tagatisnõue sõltub aktsia turukapitalisatsioonist, likviidsusest ja volatiilsusest. Kauplemisplatvormist (jaotusest Account -> Trading Conditions) leiab infot selle kohta, millisesse rühma mingi aktsia kuulub. Klient peab tagama, et tal on CFD positsioonide katmiseks vajalikud vahendid kogu aeg kontrol olemas.

LÜHIKESTE CFD-de ÜLEÖÖPOSITSIONIDE LAENAMISE TASUD

Lühikeste CFD-de üleöö hoitavatele positsioonidele kohaldatakse laenamise tasu, mis sõltub alusvaraks oleva aktsia likviidsusest. Suure likviidsusega aktsiatele ei pruugita tasu määrata.

Aktsia laenumäärad leiab kauplemisplatvormi rubriigis „Overnight financing” jaotisest „Account -> Trading Conditions -> CFD Stock/Index Instrument List”. Kui müüa CFD-d, siis näeb üleöö hoitava positsiooni laenamise tasu mooduli Account -> Trading Conditions -> lahtrist „Estimated borrowing cost per day”.

Laenumäär fikseeritakse positsiooni avamisel ja tasu võetakse iga kuu eest eraldi.

CFD FINANTSEERIMISE DEEBET/KREEDITMÄÄRAD

Kuna CFD-d on tagatisega kaubeldavad instrumendid, maksab klient kaubeldava väärtuse eest vastavat üleöö-kreedit/deebettasu. Kui klient hoiab CFD-d üleöö (ehk tal on avatud CFD positsioon turu sulgumisel kell 17 New Yorgi aja järgi), siis rakendatakse selle positsiooni suhtes järgmisi kredit- või deebettasusid:

- Pika CFD positsiooni korral maksab klient deebettasu. See arvutatakse alusvaraks oleva aktsiaga kauplemise valuutale kehtestatud pankadevahelise laenuintressi (näiteks LIBORi) põhjal. Sellele lisandub panga tasu (mis korrutatakse tegeliku päevade arvuga / 360 või tegeliku päevade arvuga / 365).
- Lühikese CFD positsiooni korral saab klient kredittasu (*kui pankadevahelisest hoiuseintressist lahutatakse panga tasu ja saadav summa on väiksem kui null, maksab finantseerimistasu klient*). See arvutatakse alusvaraks oleva aktsiaga kauplemise valuutale kehtestatud pankadevahelise hoiuseintressi (näiteks LIBIDi) põhjal. Sellest lahutatakse panga tasu (mis korrutatakse tegeliku päevade arvuga / 360 või tegeliku päevade arvuga / 365).

Kredit-/deebettasu arvutatakse CFD positsiooni võtmise hetkel alusvaraks oleva(te) aktsia(te) kogu nominaalväärtuse alusel (nii pika kui ka lühikese positsiooni korral).

Kui klient avab ja sulgeb CFD positsiooni ühe päeva jooksul, siis eelnimetatud tasusid ei rakendata.

CFD LÜHIKESSEKS MÜÜMINE

Kui müüa CFD lühikeseks otse börsil, mõjutavad klienti selle börsi kauplemisreeglid. Näiteks Austraalia CFD-de puhul võivad kehtida lühikeseks müüdavate CFD-de kogusepiirangud ühe kauplemispäeva kohta. Selle põhjuseks on konkreetse turu piiratud laenamismõimalused.

CFD-de lühikeseks müümisel võib kaupleja kokku puutuda ka positsioonide sunnitud sulgemisega, kui talle väljastatud CFD-d kutsutakse tagasi. See risk on eriti suur siis, kui aktsia laenamine muutub ülevõtmiste, dividendide, eelisostuõiguste andmise (ning muu ühinemis- ja omandamistegevuse) tõttu keeruliseks või kui riskifondid müüvad konkreetset aktsiat suuremates kogustes.

Praeguses turuolukorras on hulk turu reguleerijaid teatanud reeglite muudatustest, mis mõjutavad aktsiate lühikeseks müümist. Uute reeglite kehtestamise põhjuseks on soov tagada väärtpaperiturude kvaliteet ja maine ning suurendada investorite usaldust. Sellest on mõjutatud ka aktsiatega seonduvate CFD-de lühikeseks müük. Soovitame klientidel end pidevalt kursis hoida lühikeseks müügile kehtestatud piirangutega.

DIVIDENDID CFD POSITSIOONIDELT

Kui alusvaraks oleva aktsia eest makstakse dividende, on CFD pikkade positsioonide hoidjatel õigus proportsionaalsele väljamaksele. CFD lühikeste positsioonide hoidjad on kohustatud maksma summa, mis on võrdne alusvaraks oleva aktsia eest väljamakstava kogudividendiga. Pikkade CFD positsioonide hoidmisel lahutatakse tootluse kohandamine (Return Adjustment) rahalisest kohandamisest (Cash Adjustment). Tootluse kohandamise eesmärk on peegeldada rahavoogu, mis laekub kontole dividendidest pärast maksude kinnipidamist.

Kõik CFD positsioonide rahadividendid arveldatakse maksepäeval. Rahadividendid lukustatakse ex-dividend-päeval (esimene päev, mil dividendiõigused ei kehti), et kajastada selle päeva hinnaliikumist turul, kuid makse tegelik väärtus arveldatakse maksepäeval.

CFD positsioonide dividendid arveldatakse rahas (ingl *cash adjustments*), mille maksab välja LHV Panga teenusepakkuja, mitte konkreetne ettevõtte. CFD positsioonide pealt makstud dividendid ei kuulu soodsamate tulumaksumäärade alla, mis kehtivad reaalse aktsiate pealt makstava dividendi puhul, ja võivad seega erineda alusvaraks olevate aktsiate dividendidest.

Igale broneeringule määratakse seotud positsiooniga viitenumber ja neid saab vaadata LHV Brokeri platvormi jaotisest „Account Menu → Activity Log”.

3.3.2 Aktsiatega kauplemine

Klient saab kaubelda 19 000 väärtpaberiga 36-lt maailma suurimalt börsilt.

3.3.3. Börsil kaubeldavad fondid ja toorained

BÖRSIL KAUBELDAVAD FONDID

Börsil kaubeldavad fondid (ingl *Exchange Traded Funds*, ETF) on passiivselt hallatavad investeerimisfondid, millega saab kaubelda börsil sarnaselt tavaaktsiatega. Iga ETF järgib mõnda võrdlusindeksit, s.t ETF-i eesmärk on jäljendada võrdlusindeksi tulemuslikkust. ETF-id järgivad konkreetseid aktsia-, võlakirja-, tooraine- või valuutaindeksid, millest osa on piirkondlikud ja osa sektoripõhised.

BÖRSIL KAUBELDAVAD TOORAINED

Börsil kaubeldavad toorained (ingl *Exchange Traded Commodities*, ETC) on ETF-idega sarnased, kuid ETC järgib aktsiaindeksi asemel mõnda toormeindeksit. ETC-dega kaubeldakse sarnaselt aktsiatega, kuid need pakuvad investoritele võimalust valida erinevate toorainete ja toormeindeksite vahel (energia, põllumajandustooted, metallid).

Nagu ETF-id, nii on ka ETC-d avatud väärtpaberid, mis on tagatud füüsiliselt toorainete futuurilepingutega.

Futuurilepingud aeguvad teatud kuupäeval, mis tähendab, et klient peab müüma vana lepingu ja ostma uue, et alusvaraks oleva toorainega kaubelda. ETC aga ei aegu ja on pigem selline instrument, mida saab osta ja seejärel pikemat aega hoida. LHV Pank tagab ligipääsu ETC-dele, mida pakuvad erinevad

teenusepakkujad. Kaubeldavate ETC-de nimekirja leiab platvormi jaotusest Account -> Trading conditions.

3.3.4 Väärtpaberitega kauplemise hinnad ja tingimused

LHV Pank võimaldab teha otsetehinguid hulga väärtpaberitega. Kauplemisplatvormist saab teavet selle kohta, milliste väärtpaberitega (ja mis koguses) saab otsetehinguid teostada. Otsetehingu vastaspooleks on LHV Panga teenusepakkuja.

Otsetehing võimaldab kliendil kaubelda LHV Panga teenusepakkuja noteeritud hindadega. Sellest tulenevalt teab klient orderi edastamisel alati tehingu täpset hinda. See kõrvaldab hinnakõikumise riski – mis võib kaasneda teistsuguse tehingutüübiga või teist tüüpi orderi edastamisel – ning tagab orderi täitmise täies mahus.

Klient ei saa edastada orderit, mille tingimused on täpselt või osaliselt samad teise tema enda poolt eelnevalt edastatud täitmata tehinguga.

Order võidakse jagada mitmeks osaks ja see võib minna täitmisele erinevate hindadega kogu kauplemispäeva jooksul või järgmistel kauplemispäevadel. Kui order jagatakse ja täidetakse osaliselt pikema perioodi kui ühe päeva jooksul, võivad kauplemise kogukulud suurened. Selle põhjuseks on asjaolu, et tehingu miinimumtasu võidakse kohaldada mitu korda, sõltuvalt orderi täitmiseks kuluvate päevade arvust

Ostes USD/GBP/SEK valuutades kauplevaid väärtpabereid vastava valuuta alamkontole võivad kaasneda teenusepakkuja poolsed lisatasud.

Juhul, kui omate USD/GBP/SEK valuuta alamkontosid pakub teenusepakkuja ostutehingu sisestamisel USD/GBP/SEK valuutades kauplevate väärtpaberite puhul tehingu sooritamiseks vaikumisi vastava valuuta alamkontot. Näiteks USA väärtpaberite puhul on vaikumisi valikuks USD alamkonto, Londoni börsil GBP alamkonto, Stockholmi börsil SEK alamkonto. Kui vaikumisi valitud alamkontol puudub tehingu sooritamiseks piisav kogus vastavat valuutat, siis kasutatakse tehingu lõpuleviimiseks teenusepakkuja poolset finantseeringut, st toimub valuuta laenamine, millele rakendub päevapõhine intressimäär ning mida tuleb tasuda igakuiselt. Intressimäärade info on leitav teenusepakkuja veebilehelt.

Finantseeringu vältimiseks tuleks kliendil valida tehingu sooritamiseks EUR peakonto või kanda alamkontodele tehingu sooritamiseks vajalik hulk vastavat valuutat.

Valides peakonto USD/GBP/SEK valuutades kauplevate väärtpaberite ostmiseks, toimub teenusepakkuja poolt automaatne eurode konverteerimine vastavasse valuutasse. Valuutakursside ja teenustasude kohta on info leitav teenusepakkuja veebilehel.“

3.3.5. Kauplemistingimused

ORDERITE OSALINE TÄITMINE

Limiithinnaga order võidakse täita osaliselt. Täitmata jäänud kogus jääb turule limiithinnaga üles ja seda saab täita kuni orderi kehtivusaja lõppemiseni.

Turuhinnaga ordereid võidakse täita erinevatel tasemetel, mille korral on täitmishinnaks kõikide osaliste täitmiste kaalutud keskmine hind.

TURUHINNAGA ORDERID

Teatud börsid ei toeta turuhinnaga ordineid. Kui klient soovib sellisele turule turuhinnaga orderit edastada, muudab LHV Panga teenusepakkuja selle automaatselt agressiivseks limiithinnaga orderiks, millest teatud osa on rahas. Limiithind on 1% kuni 4% olenevalt turust ja instrumendi tüübist. Klient peab ise jälgima, kas order ka pärast edastamist täidetakse. Kui kliendi arvates tekivad või võivad tekkida orderiga probleemid, peaks ta võtma kohe ühendust LHV Pangaga.

Börs

American Stock Exchange (AMEX)	Oslo Stock Exchange (OSE)
Athens Stock Exchange (AT)	OMX Copenhagen (CSE)
Australian Stock Exchange (ASX)	OMX Helsinki (HSE)
London International Exchange (LSE_INTL)	OMX Stockholm (SSE)
London Stock Exchange (LSE_SETS)	Singapore Exchange (SGX-ST)

Mõned maaklerid, kellega LHV Panga teenusepakkuja koostööd teeb, võivad muuta turuhinnaga orderid agressiivseteks limiithinnaga orderiteks, mille hind võib olla turuhinnast kuni 3% kõrgem või madalam. See on tingitud maaklerite sisekorrast ja on mõeldud klientide kaitseks kehvade orderite täitmise eest. LHV Pank ei vastuta sellisel juhul orderi täitmatajätmise eest.

USA STOPP- JA TURUHINNAGA ORDERID

USA turgudel kasutab LHV Panga teenusepakkuja algoritme, et saada likviidsust peale esmase börsi juurde ka teistelt börsidelt. See tähendab, et orderid võidakse täita enne, kui kauplemine esmasel börsil algab.

Turuhinnaga CFD-ordereid, mis edastatakse pärast kella 9.30 ET (idaranniku aeg), ei täideta enne, kui aktsiaga hakatakse kauplema esmasel börsil.

CFD-stoppporderid aktiveeritakse esmase börsi hinna alusel ja need järgivad turuhinnaga orderite reegleid, mida kirjeldati eespool. Orderite täitmisel võib esineda viivitusi, sest osa stopppordereid täidetakse käsitsi.

PÕHJAMAADE TURUD

Põhjamaade turgudel (Taani, Rootsi ja Norra) kaubeldavad orderid jagatakse standardpartiidesse (ingl *even-lot*), mis kuuluvad täitmisele. Ülejäänud osa suunatakse pooliku partii (ingl *odd-lot*) täitmiskohta.

Kui osa orderist suunatakse pooliku partii täitmiskohta, siis limiithinnaga orderid täidetakse võimaluse korral või jäetakse ootele senikauaks, kuni tekib täitmise võimalus. Turuhinnaga order täidetakse võimaluse korral kohe, vastasel korral see tühistatakse (*fill-or-kill*-põhimõte).

VARSSAVI BÖRS

Maakleri turuhinnaga ordereid saab börsile edastada ainult börsi lahtioleku ajal, v.a tasakaalustamise etapis (ingl *balancing occurs*). Selliste orderite kinnitamise eelduseks on see, et vähemalt üks vastupidine limiithinnaga order peab ootama täitmist.

Maakleri order täidetakse parima täitmist ootava vastaspoole ostu- või müügiorderi hinnaga.

Kui turuhinnaga order täidetakse osaliselt, siis täitmata jäänud osa jääb limiithinnaga orderina üles viimase hinna juures.

USA VÄÄRTPABERITE JA BÖRSITEHINGUTE KOMISJONI SECTION 31 TASUD USA CFD-dega KAUPLEMISEL DMA KAUDU JA AKTSIATE EEST

LHV Panga teenusepakkuja kannab klientidele edasi USA Väärtpaberite ja Börsitehingute Komisjoni (ingl Securities and Exchange Commission of the United States of America, SEC) *section 31* (USA 1934. aasta väärtpaberitehingute seaduse paragrahvi 31 järgi, ingl *Section 31 of the Securities Exchange Act*) kohase tasu (21,80 USD / miljon USD (0,218 baaspunkti)) USA börsidel CFD-dega DMA kaudu kauplemise ja aktsiate müügitehingute eest, mille puhul klient edastab orderid otse turule. Tavaliste CFD tehingute ja USA-väliste turgude puhul see tasu ei kehti. Kuna SEC võib seda tasu muuta, siis soovitame klientidel kehtivat tasu kontrollida platvormis Account -> Trading conditions jaotusest.

Täpsemat infot *section 31* kohta saab aadressil <http://www.sec.gov/answers/sec31.htm>

3.3.6. Korporatiivsed sündmused

MÄRKIMISÕIGUSTE VÄLJASTAMINE

Aktsiapositsioonid. Kliendile kantakse märkimisõigused kontole ja ta võib valida, kas müüa neid või osaleda uute aktsiate märkimisel. Kui LHV Pank ei ole vastamise tähtajaks kliendilt vastust saanud, müüb LHV Panga teenusepakkuja õigused võimaluse korral enne õiguste aegumist kliendi eest. Kui õigused ei ole kaubeldavad, siis nad aeguvad väärtusetuna. Müüdüd õiguste eest saadud vahendid jaotatakse klientide vahel ja summast võetakse maha tavapärane tehingutasu. LHV Panga teenusepakkuja tegutseb sel viisil seetõttu, et vältida kliendi märkimisõiguste muutumist väärtusetuks.

CFD positsioonid. Algse instrumendi uued positsioonid kinnitatakse ja broneeritakse vastavalt alusvaraks oleva märkimisõiguse suhtele ja hinnale *ex-dividend-päeval*; väärtuspäev on maksepäev. Hääletus ei ole nõutav.

RAHADIVIDENDID

Aktsiapositsioonid. Rahadividendid lukustatakse *ex-dividend-päeval*, et kajastada selle päeva hinnaliikumist turul, kuid makse tegelik väärtus arveldatakse maksepäeval. Aktsiatelt saadud dividendid kantakse kliendi kontole ja nendest võetakse maha kõik vajalikud maksud. LHV Broker ei saa hetkel pakkuda või toetada soodsamaid tulumaksumäärasid, mis tulenevad kliendi residentsusest või õiguslikust seisundist.

CFD positsioonid. Rahadividendid lukustatakse *ex-dividend-päeval*, et kajastada selle päeva hinnaliikumist turul, kuid makse tegelik väärtus arveldatakse maksepäeval.

Indeksit järgiva CFD positsioonid. Kui indeksis kajastuva aktsia puhul väljastatakse dividende, kohandatakse indeksit järgiva CFD hinda nii, et see kajastaks dividendimakset. Pikkade positsioonide korral kantakse dividendi kaalutud osakaal indeksit järgivas CFD-s kliendi kontole; lühikeste positsioonide korral võetakse kliendi kontolt vastav summa maha.

USA DEPOSITOORIUMI HOIUTÕENDITE TASUD

USA depositeoriumi hoiutõendite (ingl *American depository receipts*, ADR) puhul on tavaline, et nende hoidmise eest tuleb maksta aastast haldustasu olenevalt depoopangast. Üldjuhul lahutatakse tasu dividendimaksetest, ent juhul, kui ADR-i eest ei maksta dividende või kui arveldustasu ei sisaldu dividendimaksetes, arveldatakse tasu eraldi.

Dividenditasu on määratletud depoopanga ja ettevõtte vahelises ADR-i lepingus valdkonnastandardi kohaselt. Leping on esitatud SEC-ile ja on vabalt kättesaadav kõigile.

ADR-i eest võetav tasu ei sõltu makstava dividendi suuruselt, vaid hoitavate aktsiate arvust.

AKTSIADIVIDENDID

Aktsiapositsioonid. Lisaaktsiad eraldatakse ex-dividend-päeval ja arveldatakse maksepäeval.

CFD positsioonid. CFD-d eraldatakse ex-dividend-päeval ja arveldatakse maksepäeval. Lühikeste positsioonidega klientide kontot debiteeritakse ja pikkade positsioonidega klientide kontot krediteeritakse.

VALIKULISED DIVIDENDID

Aktsiapositsioonid. Tavaliselt arveldatakse rahas, kuid soovi korral saab klient teha seda ka aktsiates. Aktsiad eraldatakse, kui reinvesteeringu määr on kinnitatud vastavalt maksepäeva väärtusele.

CFD positsioonid. Rahaarveldused kinnitatakse ex-dividend-päeval, et kajastada selle päeva hinnaliikumist turul, kuid makse tegelik väärtus arveldatakse maksepäeval.

SOODUSEMISSIOON

Aktsiapositsioonid. Aktsiad eraldatakse ex-dividend-päeval.

CFD positsioonid. CFD-d eraldatakse ex-dividend-päeval. Lühikeste positsioonidega klientide kontot debiteeritakse ja pikkade positsioonidega klientide kontot krediteeritakse.

ÜLEVÕTUPAKKUMISED

Aktsiapositsioonid. Klientidel on võimalus ülevõtupakkumises osaleda.

CFD positsioonid. Klientidel ei ole ülevõtupakkumise võimalust.

ÜHINEMISED JA HÄÄLETAMISEGA ÜHINEMISED

Aktsiapositsioonid. Kohustuslike ühinemiste korral makstakse klientidele rahas või uutes aktsiates ex-dividend-päeval. Hääletamisega ühinemise korral on klientidel võimalik hääletada kuni tähtajani.

CFD positsioonid. Kohustuslike ühinemiste korral makstakse klientidele rahas või uutes CFD-des ex-dividend-päeval. Hääletamisega ühinemise korral ei ole klientidel võimalik hääletada. Lühikeste

positsioonidega klientide kontot debiteeritakse ja pikkade positsioonidega klientide kontot krediteeritakse.

AKTSIATE *SPLIT*ID / AKTSIATE PÖÖRD-*SPLIT*ID / ERALDUMISED

Aktsiapositsioonid. Aktsiad eraldatakse *ex-dividend*-päeval.

CFD positsioonid. CFD-d eraldatakse *ex-dividend*-päeval. Lühikeste positsioonidega klientide kontot debiteeritakse ja pikkade positsioonidega klientide kontot krediteeritakse.

SPETSIAALSED KORPORATIIVSÜNDMUSED

Lisaks ülaltoodud korporatiivsündmustele võivad esineda ka spetsiaalsed ja harvaesinevad sündmused. Nende puhul tegutseb LHV Panga teenusepakkuja kliendi huvidest lähtuvalt sellises ulatuses, mis on ajaliselt ja töökorra kohaselt võimalik.

KORPORATIIVSÜNDMUSTE MAKSUD JA TASUD

Lisaks rahadividendide tasule ja ühinemiste puhul makstavatele maksudele võidakse makse ja tasusid nõuda ka teiste korporatiivsündmuste puhul. Sellised maksud ja tasud debiteeritakse kliendi kontolt ettenähtud korras.

4. ÜLDTEAVE

4.1. Paroolid

LHV Brokeri ja LHV Broker GOi kasutamiseks peab klient sisse logima, kasutades LHV Pangalt saadud parooli ja kasutajanime. Kui klient sisestab parooli valesti viis korda järjest, blokeeritakse tema ligipääs kauplemissplatvormile ja uue parooli saamiseks peab ta pöörduma LHV Panga poole.

4.2. Reaalajas info ja uudiste edastamise tasud

Vaikimisi on klientidel ligipääs aktsiaturge ja CFD-sid puudutavale viitajaga infole. Et saada aktsiate või CFD-de kohta infot reaalajas, peab klient tellima selle iga üksiku börsi kohta eraldi, mille eest võetakse kliendi kontolt iga kuu maha vastav tasu. Samamoodi peavad kliendid tellima soovitud uudisvooge.

Uudiste ja reaalajas börsiinfo tellimine käib otse LHV Brokeri kauplemissplatvormi kaudu (ingl *Online Subscription Tool*), kus on kogu nimekiri pakutavast börsiinfost ja uudisvoost koos vastavate kuutasudega.

LHV Broker kasutab hinnainfo teenusepakkujana BATS-i ja BATS Europe teenuseid.

4.3. Kasumite ja kahjumite konverteerimine

Kauplemiskuludest ning kasumist/kahjumist tulenev valuuta konverteerimine tehakse sulgumishindadega New Yorgi aja järgi kell 17, pluss/miinus 0,5%.